

KAKTEJE IN SUKULENTE

Glasilo Društva prijateljev kaktej Slovenije

Ljubljana -9-03- 1979

Številka

3

Leto 8

Glasilo KAKTEJE IN SUKULENTE: lastnik, izdajatelj in založnik je Društvo prijateljev kaktej SR Slovenije. Ponatis v celoti ali delno je dovoljen samo s privoljenjem društva. Dopise in vprašanja pošljite na naslov odgovornega urednika. Rokopisov ne vračamo. Odgovorni urednik: Novak Engelbert, dipl. inž., Titova 100, 61000 Ljubljana

I. I N F O R M A C I J E D R U Š T V A

1. Sestanek članov društva :

Setanek bo v petek, dne 9. marca 1979 ob 17. uri

Sestanek upravnega odbora bo istega dne ob 16. uri in 30 minut

D N E V N I R E D :

1. Obvestila društva

2. Letna skupščina

3. Predavanje - opis kaktej

4. Diapozitivi - tov. Zalokar iz Krškega

5. Razno

Predsednik :

ing. Engelbert Novak

II. G o j i t e v k a k t e j v m a r c u

V tem mesecu moramo že paziti na premočno svetlobo, posebno velja to še, če smo imeli kakteje pozimi v temnejših prostorih, zasenčimo lahko z takim belim papirjem, v ugodnih prilikah jih lahko preselimo v toplo gredo. Pomembna je tudi temperatura, ta naj nebi bila več kot 15° , zelo važno je tudi zračenje, vendar ne preprih, če je zunanjna temperatura vsaj 10° . V tem mesecu lahko že začnemo presajati. Zalivamo še vedno previdno, vendar že približno dvakrat toliko kot v februarju. Kakteje, ki cvetijo zgodaj pomladi bomo nekoliko več zalivali in jih tudi dali na toplejši prostor. Tudi sejemo že lahko, vendar le z nekaterimi tehničnimi pripomočki, kot so umetno gretje in osvetlitev, sicer je bolje, da počakamo z setvijo na maj.

Tudi za večino ostalih sočnic velja enako kot za kakteje, torej bomo zalili le enkrat mesečno, tudi rastline iz družin : Lithops, Conophytum, Frithia in Fenestraria.

ing. Engelbert Novak

III. I z m o j e l e t o š n j e s e t v e

5. Echinofossulocactus hastatus

Domovina te kakteje je Mehika, država Hidalgo med približno 19 in 21° severne geografske širine, na nadmorski višini od 1.500 do 3.000 m; za to področje je značilna visoko savanska klima z suhimi zimami.

Telo rastline je svetlo zeleno, premer je do 12, višina do 10 cm. Valovitih reber je do 35, obrobnih bodic je 5 do 6, dve gornji sta močnejši in sta dolgi do 3 cm, srednja bodica je le ena in je dolga 4 cm. Cvetovi so beli in v sredini škrlatni.

Kakteje iz te družine ni težko vzgajati, nekateri avtorji celo navajajo, da

so primerne za začetnike. Poleti želijo veliko sonca in toplote kot tudi dovolj vlage, zemlja je lahko običajna za kakteje, to je, ilovnato peščena. Pozimi naj bo na svetlem, zalivamo manj, vendar naj rastline ne bodo nikoli popolnoma suhe, v domovini rastejo na tratah, ki niso nikoli popolnoma suhe. Sicer pa te kakteje niso občutljive in jim tudi nekoliko napačna vzgoja ne škoduje. Primerna je za vzgojo na oknu. Tudi vzgoja iz semen ni težka.

ing. Engelbert Novak

IV. *Gymnocalycium riograndense*

Domovina te kakteje je Bolivija, ob reki Rio Grande, po kateri je kakteja tudi dobila ime. Uspeva med približno 10 in 20° južne geografske širine. Ta vrsta se ne razrašča, premer je do 20, višina do 6 cm, barva je svetleča temno zelenega. Brazd je do 13 in so do 3 cm široke. Obrobnih bodic je do 9, so do 2,5 cm dolge in so nekoliko upognjene, srednjih bodic ni. Cvetovi so beli z modrikasto rdečim glavnim.

Vzgoja kaktej iz te družine je lahka in jo zato uspešno gojimo tudi na okenki polici. Zahteva normalno zemljo za kakteje z nekoliko več humusa, sicer pa naj bo zemlja propustna in rahlo kisla. Rastlina ni občutljiva, tudi neprevelike napake pri vzgoji dobro prenese in uspeva celo v polsenci. Omenjena vrsta zahteva pozimi okoli 10° in skoraj suho, poleti zalivamo normalno. Tudi vzgoja iz semen ni težka.

ing. Engelbert Novak

A G A V E

Med ostale sočnice spada tudi družina agav. Ta vrsta rastlin je zelo obsežna, saj botanika našteva preko 300 vrst. Domovina teh rastlin je Mehika, uspeva pa tudi v Sredozemskem področju in pri nas v Dalmaciji je precej razširjena. Pri tem je treba povedati, da so te rastline prinesli mornarji s svojih potovanj. V Mehiki je to zelo koristna rastlina, saj pridobivajo iz njenih listov tekstilna vlakna. Iz sekira, ki vsebuje do 15 % sladkorja, pa zelo priljubljeno pijačo "pulque", to je vrsto piva. Na cvetenje je treba čakati kar precej dolgo, 10 do 30 pa celo 100 let.

Dejstvo je, da mora biti rozeta zelo močno razvita, ker iz sredine nato požene močno steblo do 11 m visoko, ki pri vrhu tvori cilindrične cvetne krone. Po dozoritvi semen stara rozeta odmrne. Razmnožuje se

agava s stranskimi poganjki in semeni. Agave uspevajo najbolje v peščeni ilovki in imajo poleti najraje svež zrak, sonce in velike vode, pozimi pa suho in ne preteplo od 3 do 8°C.

Agave americana var. marginata

Ta vrsta je najbolj razširjena, saj privlačijo šobasto nazobčeni zlatorumeni robovi listov in koničaste bodice na koncu listov. Domovina te vrste je Mehika. Agave americana ima še več variant, ki pa se med seboj razlikujejo samo po barvni obrobi listov n.pr. allba z belimi ali krem robovi, aurea svetlo rumeno-želenkasto rumenimi robovi, pallida zelenkasti robovi itd.

Agave victoria reginae

Agave victoria reginae iz Mehike – province Nuevo Leon, tvori širokokroglaste bistveno majhne rozete, ki ne tvorijo stranskih poganjkov. Njeni zelo trdi listi so le 10 – 15 cm dolgi, mat temnozelene barve in prečnimi belimi progami okrašeni. Konice listov se končajo s kratkimi temnimi bodicami. Cvetne skupine tvorijo klasasto oblikovana stebla do 4 m višine. Cvetovi so posamezni. Pozimi jo držimo na toplem do 10°C.

Lepe agave so še sledeče vrste: bracteosa, majhna vrsta z ozkimi svetlozelenimi listi; cantala, dubilis, pilifera, macracantha, palmeri, parviflora, stricta in še mnoge druge vrste.

Okorn Jože

O PRESEČNIH ČRTAH PRI MAMILARIJAH

Med kaktejami obstoji cela vrsta družin (Mammillaria, Caryphantha, Rebutia, Aylestera i.dr.) pri katerih areole ne sede na rebrih, temveč na grbicah ali bradavicah. Zakonitost in pravilnost teh bradavic zasluži, da si te pobliže ogledamo.

Ako vržemo pogled na teme neke mamilarije, že pri površnem pregledu ugotovimo:

A/ bradavice so razporejene v dve spiralni koloni, ki se medsebojno dijagonalno prelivata.

B/ vrste ene kolone tečejo poprečno, skoraj da ravno, medtem ko se vrste nasprotne kolone spuščajo dokaj strmo. Zato jih bomo imenovali ravne in strme vrste.

C/ Vrste ene kolone obkrožujejo rastlino v desnem, a druge kolone v levem smeri vrtenja.

D/ Vsaka bradavica tvori presečišče po ene ravne in ene strme vrste.

Pri štetju teh kolon, pri večjem številu vrst (družin) je že Boedeker ugotovil, da obstojajo povsem določene "serije" razmerja

med ravnimi in strmimi vrstami,katera pa zopet stoje v medsebojnem zakonitem skladu.Razen tega so ugotovili,da imajo(z majhnimi izjema) odrasli primerki ene in iste vrste vedno enak odnos med poševnimi vrstami.Tako so odkrili,da te vrste pri mamilariah nastopajo v naslednjih serijah: 5:8,3:5,8:13,13:21,21:34. Zanimivo je,da medserije kot n.pr. 7:14 ali 12:19 ne nastajajo.

Obstoja nekaj malih izjem:

1. Mamm. nivosa	8:13, 11:17, 13:21.	5. Mamm. bombycina	11:18	
2. "	guilleauminiana	10:16	6. " wiesingeri	16:26
3. "	suecariniana	16:26	7. " vetula	5:8, 7:18, 11:29
4. "	sonorensis	5:8, 8:13, 10:16	8. " mollihamata	19:30

te izjeme,pa pri izredno velikem številu članov družine mamilarij ne igrajo nobene vloge.

Pri opazovanju teh serij,pa vzbuja pozornost,da je vsakokrat število ravnih vrst enako številu strmih vrst predhodne serije. Tako se lahko odnos med poševnimi vrstami te serije dojame kot količnik dveh nasproti si sledenih članov niza...3,5,8,13,21,34... Pike pa pomenijo,da se lahko števila v nizu nadaljujejo v levo in desno.

Pravilo tvorbe tega vrstnega redaочitamo takole:vsak naslednji član je istočasno zbir obeh predhodnih členov.Iz tega sledi,da prva različica te vrste vsebuje isto številčno zaporedje.Različica ene vrste se tvori z razliko vsaj dveh zaporednih členov te vrste - primer: 8-5:3,13-8:5,21-13:8 itd. Isto se nanaša na vse nadaljne različice.

Nadaljne razpredanje te misli,bi nas privedlo v valove višje matematike,vse do tako imenovanega "zlatega reza".Ker pa to za večje število našega članstva ne bi bilo zanimivo,naj prekinem. Pripomnil bi še,da ta način identifikacije služi samo znanstvenim krogom in pride v poštev samo pri odraslih starejših rastlinah, a za nas ljubitelje preveč komplikiran.Kogar pa ta reč vse eno zanima naj pogleda Backebergova standardna dela "Lexikon" in "Die Cactaceae" V.del.

Viri: Heinz Sorber,Berlin DDR
Odnos poševnih vrst in zlati rez
objavljeno v Mammillariae 1/78.

Kunej Josip

Nasvet za pospešeno rast!